

Valtiopäivien avajaiset 4.2.2026

Valtiopäivien avajaisjuhlallisuudet alkoivat ekumeenisella juhla jumalanpalveluksella Helsingin tuomiokirkossa. Tämän jälkeen tilaisuuteen osallistuneet siirtyivät Eduskuntataloon.

Kansanedustajat ja eduskunnan oikeusasiamies asettuivat paikoilleen eduskunnan istuntosalissa. Diplomaattikunta ja muut kutsuvieraat asettuivat niin ikään paikoilleen istuntosalin lehterillä. Valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri saapuivat heille varatuille paikoille ministeriaitiossa. Tämän jälkeen tuli paikalleen eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho seurassaan eduskunnan pääsihteeri.

Viimeiseksi saapui istuntosaliin valtiopäivien juhlamenojenohjaajan saattamana sekä eduskunnan varapuhemiesten ja adjutanttien seuraamana tasavallan presidentti Alexander Stubb asettuen korokkeelle puhemiehen viereen.

Tasavallan presidentti Alexander Stubb tervehti eduskuntaa ja julisti valtiopäivät avatuiksi seuraavin sanoin:

Arvoisa puhemies, arvoiset Suomen kansan edustajat! Ärade talman, ärade representanter för Finlands folk! Elämme maailmanpolitiikan siirtymäkautta. Kylmän sodan jälkeinen aikakausi on ohi. Uusi maailmanjärjestys hakee muotoaan.

Mennyt vuosi osoitti, että Suomi kykenee toimimaan tässä muuttuvassa maailmassa. Käsitteimme maailmaa sellaisena kuin se on ja pyrimme muovaamaan sitä suuntaan, jonne haluaisimme sen menevän. Emme vain sopeudu, vaan vaikutamme.

Diplomatian pelilaudalla on parempi olla pelaaja kuin pelinappula. Kaikki lähtee siitä, että ymmärrämme, mistä maailman murroksessa on kyse ja mitä voimme asian eteen tehdä. Muutosta ei kannata pelätä tai paeta, siihen pitää voida vaikuttaa. Samaan aikaan meidän pitää myös itse pystyä muuttumaan. Nostalgia ei ole strategia.

Menemme kohti maailmaa, jota määrittelevät yhä enemmän valta ja voima. Tämä muutos tapahtuu asteittain ja pitkällä aikavälillä.

Näinä aikoina muutos kuitenkin näkyy meille tapahtumina, jotka tekevät siitä konkreettisen ja äkkinäisen, jopa rajun.

PTK 1/2026 vp Liite 6A

On asioita, joihin voimme vaikuttaa, ja asioita, joista voimme lausua. Välillä on valittava taistelunsa. "Pick your battles", kuten englanniksi sanotaan. Tästä esimerkkinä alkuvuosi, jonka aikana olemme työskennelleet Ukrainan rauhanprosessin ja Grönlantia koskevien jännitteiden laukaisemisen eteen sekä lausuneet Venezuelan tilanteesta ja Iranin väkivaltaisuuksista.

Maailmassa yhteistyö, kilpailu ja konfliktit vaikuttavat rinnakkain. Nyt elämme aikakaudella, jota pääasiassa luonnehtii voimistuva kilpailu. Toimimme, jotta kilpailu ei läikkyisi konfliktiksi. Toimimme, jotta yhteistyö saisi taas jalansijaa.

Olemme nähneet, miten suurvallat käyttävät kaikkia vallan välineitä joustavasti. Turvallisuus liittyy teknologiaan, kauppapolitiikkaan ja talouteen. Meidänkin, siis Euroopan, on tämä ymmärrettävä ja sen mukaan toimittava. Työkalupakista ei ainakaan ole puutetta.

Ulkopolitiikka perustuu arvoihin, intresseihin ja valtaan. Harvemmin ne ovat täydellisessä sopusoinnussa. Ulkopoliitikassa tehdään päätöksiä joka päivä. Päätösten vaikutuksia ja tasapainoa on punnittava tarkoin. Maltilla ja harkiten.

Euroopan turvallisuutta muokkaa nyt vahvimmin kolme asiaa. Ensinnäkin Venäjän hyökkäys Ukrainaun, toiseksi Kiinan nousu suurvallaksi ja kolmanneksi Yhdysvaltojen uusi ulko- ja turvallisuuspoliittinen doktriini. Nämä kaikki muokkaavat myös maailmaa suuntaan, jossa voima määrittelee kansainvälisiä suhteita yhä enemmän.

Nämä ovat tosiasioita. Voimme reagoida niihin joko voivottelemalla tai tekemällä. Suomalainen tapa on tehdä. Siksi liityimme Natoon. Siksi pyrimme vaikuttamaan EU:ssa ja laajemmin osana Eurooppaa. Siksi pidämme huolta omasta puolustuskyvystämme ja kokonaisturvallisuudestamme.

Murroksen keskellä Euroopasta tulee entistä itsenäisempi toimija. Se ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan. Se vahvistaa omaa puolustustaan. Se rakentaa maailman laajinta vapaakauppaverkostoa. Koska olemme EU:n täysivaltainen jäsen, voimme vaikuttaa.

Yhdysvallat on meille tärkeä liittolainen. Samalla on rehellisesti myönnettävä, että Yhdysvallat on muutoksessa. Muutoksessa ovat myös sen suhtautuminen liittolaisiinsa ja sen tapa tehdä ulkopoliittikkaa. Tämän olemme nähneet läheltä viimeisen vuoden aikana.

Yhdysvaltain nykyhallinnon ulkopoliittikan taustalla on ideologia, joka on ristiriidassa omien arvojemme kanssa esimerkiksi siinä, että se murentaa nykyistä kansainvälistä järjestelmää. Se toimii enemmän kansainvälisten instituutioiden ulkopuolella. Yhdysvaltain ulkopoliittikan prioriteettilistalla Eurooppa on läntisen pallonpuoliskon ja Aasian-Tyynenmeren alueen takana.

Nämä ovat realiteetteja, joiden kanssa työskentelemme päivittäin. Hetkessä emme kykene sopeutumaan tähän murrokseen. Valintoja joudumme jatkossakin tekemään. Kahdenväli-

PTK 1/2026 vp Liite 6A

nen suhteemme on niin vahva, että kykenemme keskustelemaan asioista Yhdysvaltojen kanssa suoraan.

On asioita, joissa teemme yhteistyötä, kuten puolustus, Nato ja meriteollisuus. Samalla on asioita, joista olemme avoimesti eri mieltä, kuten ilmastonmuutos tai suhtautuminen kansainvälisiin instituutioihin ja sääntöihin.

Tavoitteenamme on, että Eurooppa on tulevaisuudessa Yhdysvalloille tasaveroisempi ja kykenevämpi kumppani. Kykenevyys mahdollistaa myös itsevarmuuden. Ilman voimaa kovat lausunnot kaikuvat kovin onttoina. Samalla haluan muistuttaa, että Nato on määritelmällisesti liitto, joka yhdistää Pohjois-Amerikan ja Euroopan. Yhdessä olemme maailman vahvin puolustusliitto.

Det finns skäl till att Finland aktivt stöder internationella institutioner, såsom FN. Internationell rätt är detsamma som det internationella samfundets spelregler.

Regelverket har aldrig genomförts effektivt i alla situationer. Brott mot det har långt ifrån alltid lett till ett rättvist straff. Men internationella regler är fortfarande den norm mot vilken vi bedömer staternas agerande. När stormakter har brutit mot dessa regler har även de oftast försökt rättfärdiga sitt agerande, så långt det varit möjligt, med hänvisning till internationell rätt.

Behövs det då fortfarande internationella regler eller institutioner? Ja, behovet är minst lika stort som tidigare.

Det ligger i Finlands intresse att upprätthålla ett internationellt regelbaserat system. En värld utan regler är en hård verklighet för en liten stat. Maailma vailla sääntöjä on pienelle valtiolle karu. Det handlar inte om idealism, inte ens om våra värderingar. Det handlar uttryckligen om att försvara våra intressen - våra intressen när det gäller säkerhet och ekonomi och i sista hand vårt vardagliga liv och vår levnadsstandard.

Ett system som grundar sig på internationell rätt är också till nytta för stormakterna. Skrupelfri opportunism kan förefalla lockande. Den kan se ut att ge snabba vinster, men den kortsiktiga egennyttnen har konsekvenser som även stormakterna kommer att ställas inför.

Suomi puolustaa kaikissa tilanteissa valtioiden suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta. Nämä periaatteet ovat meille tärkeitä. Niiden kunnioittamisella on laaja vaikutus vakauteen ja hyvinvointiin maailmassa. Viimeksi olemme muistuttaneet näistä periaatteista Grönlannissa.

Käynnissä olevista konflikteista Ukrainan sodan lopputuloksella on meille kansallisesti aivan erityisen suuri merkitys. Ukraina on taistellut oman itsenäisyytensä lisäksi myös kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän puolesta.

Halusimme tai emme, sodan lopputulos vaikuttaa meihin monin eri tavoin, ei vain käytännössä vaan myös periaatteellisella tasolla. Se viitoittaa sitä, millaisessa maailmassa eläm-

PTK 1/2026 vp Liite 6A

me. Se vaikuttaa siihen, mitä johtopäätöksiä eri valtiot vetävät voimankäytön tuottamista hyödyistä. Ja siihen, miten korkeaksi hyökkäyssodan aloittamisen kynnyks muodostuu.

Siksi sodan ratkaisujen on perustuttava kansainväliseen oikeuteen. Siksi jatkamme tukeamme Ukrainalle oikeudenmukaisen ja kestävän rauhan saavuttamiseksi.

Tätä aikaa eivät määritä vain ulkoiset uhat. Valtiot joutuvat myös sisäisesti kamppailemaan sen puolesta, että demokratia ja oikeusvaltio säilyvät vahvoina.

Monissa maissa demokraattinen järjestelmä on tänä päivänä koetuksella - niin ulkoisen vaikuttamisen kuin sisäisen jakautumisen vuoksi. Eräissä EU-maissa on isoja haasteita oikeusvaltiokehityksessä. Kiitos hallitukselle ja eduskunnalle siitä, että olette ajaneet Euroopan unionille työkaluja puuttua näihin kysymyksiin.

Elämme epävakauden ja kovien vastakkainasettelujen aikaa. Siksi tarvitsemme oikeusvaltiota, joka tuo vakautta, ja demokratiaa, jossa vastakkainasettelut kohdataan yhdessä. Te, arvoisat kansanedustajat, olette lainsäätäjinä suomalaisen demokratian ydin yhdessä toimeenpanevan hallitusvallan ja tuomiovallan kanssa.

Suomi on tänään poikkeuksellisen vahva demokratia ja oikeusvaltio. Kansainväliset kansalaisjärjestöt listaavat Suomen maailman vapaimmaksi maaksi, maailman toiseksi vähiten korruptoituneeksi maaksi ja maailman kolmanneksi vahvimaksi oikeusvaltioksi.

Silti myös Suomessa meidän on vaalittava demokraattista järjestelmäämme joka päivä ja rakennettava oikeusvaltiota pahan päivän varalle. Luottamus myös oikeusvaltioon ja demokratiaan voi nimittäin rapautua. Niitäkin välillä kyseenalaistetaan, vaikka juuri niiden pitäisi meitä yhdistää.

Demokratia ja oikeusvaltiohan nimenomaan tekevät mahdolliseksi erilaisten ajatusten tuomisen esiin. Ne mahdollistavat eri näkökulmien kamppailun yhteisten sääntöjen kehikossa. Ne toimivat pidäkkeenä mielivallalle ja sorrolle.

Demokratia pitää sisällään myös viestin nuorille. Tulevaisuus on avoin, ja siihen voi vaikuttaa. Suunnasta päätämme yhdessä.

Politiikassa sanat muuttuvat teoiksi. Merkitystä on sillä, millaista kieltä käytämme. Valittavasti maailmassa on monta esikuvaa niille, jotka haluavat puhua vähättelevästi ja loukkaavasti toisista ihmisistä ja kokonaisista ihmisryhmistä.

Tänä päivänä usein se, joka sanoo räväkimmin, saa eniten näkyvyyttä. Provokaatiot palkitaan huomiolla. Ylilyöntejä luullaan rohkeudeksi, liioittelua totuuden puhumiseksi.

Olen tasavallan presidenttinä pitänyt hyvin tärkeänä sitä, että vältämme kahtiajakautumista ja rakennamme luottamusta suomalaisessa yhteiskunnassa. Kaiken ytimessä on arvostava keskusteluyhteys. Pitäkäämme siitä huolta.

PTK 1/2026 vp Liite 6A

Eduskunta on viimeisen vuoden aikana käsitellyt useita vaikeita kysymyksiä, demokratian periaatteita toteuttaen.

Yksi tärkeä päätös oli saamelaiskäräjälain uudistaminen. Saamelaiset ovat Suomen ainoa alkuperäiskansa. Heidän kohtelunsa kertoo meistä yhteiskuntana ja demokratiana.

Saamelaisten totuus- ja sovintokomissio julkaisi raporttinsa joulukuussa. Kehotan ottamaan komission työn vastaan vakavasti ja jatkamaan sovinnon, keskinäisen kunnioituksen ja yhteistyön tiellä.

Lisäksi eduskunta on tehnyt vaikeita päätöksiä Suomen turvallisuuden parantamiseksi epävakaa maailmassa. Nämä ovat liittyneet puolustuskykyyn, vihamieliseen vaikuttamiseen vastaamiseen ja rajaturvallisuuteen.

On tärkeää, että kykenemme Suomen turvallisuutta vahvistaviin päätöksiin. Yhtä tärkeää on, että ne syntyvät yhdessä harkiten ja keskustelujen kautta. Yhteisenä tavoitteenamme on Suomen paras.

Kansainvälisen tilanteen muutoksen syvyyden ja nopeuden vuoksi olemme sopineet yhdessä pääministerin kanssa, että eduskunta saa valtioneuvoston ajankohtaiselonteon ulko- ja turvallisuuspolitiikan toimintaympäristön muutoksesta.

Selonteon laadinta on vasta alkamassa. Yksi asia on kuitenkin selvä: arvopohjainen realismi antaa meille työkalut toimia muuttuvassa maailmassa. Jatkossakin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämääränä on turvata maamme itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Lopuksi haluan kiittää eduskuntaa hyvästä yhteistyöstä. Maailman murroksen keskellä vuoropuhelua tarvitaan. Olen omalta puoleltani valmis jatkamaan yhteydenpitoamme myös vaalikauden lopulla.

Tämä on toinen ja samalla viimeinen kerta, kun avaan valtiopäivät tällä eduskuntakaudella. Vaalivuosi lähestyy. Minunhan ei pitäisi teitä neuvoa. Mutta oma kokemukseni on, että vaaleja ei voiteta toista haukkumalla. Harvoja kiinnostaa, mitä sinä vastustat. Monia kiinnostaa, mikä on sinulle tärkeää.

Muistakaa: Demokratiassa saa ja pitää käydä sivistynyttä keskustelua. Ja olla myös eri mieltä. Näytetään taas maailmalle, että Suomi on myös vaalikamppailun aikana demokratian mallimaa.

Jag lyckönskar presidiet till det stöd ni fått. Härmed förklarar jag riksmötet 2026 öppnat.

Onnittelen puhemiehistöä valintanne johdosta. Julistan vuoden 2026 valtiopäivät avatuiksi.

PTK 1/2026 vp Liite 6A

Avauspuheeseen vastasi **eduskunnan puhemies Jussi Halla-aho** seuraavin sanoin:

Arvoisa tasavallan presidentti, eduskunnan puolesta kiitän teitä puheestanne, ärade republikens president, på riksdagens vägnar vill jag tacka er för ert tal! - Hyvät Suomen kansan edustajat, ärade representanter för Finlands folk! Valtiopäivien avajaisissa vuosi sitten totesin, että viimeistään vuodesta 2020 lähtien keskeinen osa tämän instituution työskenteilyä on ollut reagointi ulkoisiin, meistä riippumattomiin šokkeihin. Kun koronapandemias-ta alettiin selvittää, Venäjä aloitti Ukrainassa hyökkäys- ja hävityssotansa, joka jatkuu edelleen. Yhdysvaltain presidentinvaalit ja presidentti Trumpin vauhdikkaasti alkanut uusi kausi ovat tuoneet uutta ennakoimattomuutta maailmanpolitiikkaan, juuri silloin kun Suomi on historiallisten turvallisuuspoliittisten ratkaisujensa myötä entistä riippuvaisempi Yhdysvaltain johtamasta transatlanttisesta yhteistyöstä.

Tällä vuosikymmenellä jokainen vuosi on tuonut mukanaan yllätyksiä, yleensä ikäviä, eikä ole syytä uskoa, että alkanut vuosi 2026 olisi tässä suhteessa poikkeus. Lähtölaukauksen tälle vuodelle antoivat tapahtumat Venezuelassa ja Iranissa sekä Grönlannin asemaan liittyvät jännitteet. Sota Ukrainassa jatkuu, samoin ikuiselta tuntuva kärsimysnäytelmä Israelin ja palestiinalaisten välillä.

Suomalaiset sanovat mielellään, että maamme on oltava kokoaan suurempi vaikuttaja. Monessa suhteessa olemmekin sitä. Suomi, yhdessä Baltian maiden, Puolan ja Pohjoismaiden kanssa, on kokoaan suurempi toimija Ukrainan materiaalisessa tukemisessa. Tämän kolikon kääntöpuoli valitettavasti on se, että suurin osa Euroopan maista on kokoaan pienempiä toimijoita. Yksi parlamentaarisen diplomatiamme kärkeemoista onkin ollut samanmielisten kumppaneidemme vakuuttaminen siitä, että suuret puheet eivät riitä vaan kaikilta tarvitaan enemmän konkreettisia tekoja. Eurooppalaista solidaarisuutta on vaadittu eurokriisin, siirtolaiskriisin ja koronakriisin yhteydessä, ja sitä on peräänkuulutettava myös vastattaessa Venäjän aiheuttamaan uhkaan. Suomi on kokoaan suurempi toimija Naton kollektiivisen turvallisuuden tuottajana, koska maamme ei kylmän sodan jälkeisinä vuosikymmeninä langennut samoihin houkutuksiin kuin suuri osa Euroopan maista.

Päätöksentekijät ovat ihmisiä, ja ihmiset ovat suunnilleen samankokoisia riippumatta siitä, edustavatko he suurta vai pientä valtakuntaa. Tästä seuraa, että taitavalla, rohkealla ja ennakkoluulottomalla diplomatialla pienikin maa voi näytellä maailman tapahtumissa suurta roolia. Haluan tässä yhteydessä erityisesti nostaa esiin tasavallan presidentin toimeliaisuuden henkilökohtaisten suhteiden rakentamisessa niin Yhdysvaltain presidentin kuin eurooppalaistenkin suurvaltojen johtajien kanssa.

Haluan kuitenkin todeta, että kokoaan suurempanakin Suomi on melko pieni. Tämä ei ole vika, vaan ominaisuus. Yksi hahmottamista vaikeuttava tekijä on ehkä Mercatorin kartta-projektio, eli se litteä maailmankartta, jota yleensä katselemme. Mercatorin karttaprojektio venyttää ja paisuttaa korkeita leveysasteita ja saa muun muassa Suomen näyttämään tavattoman suurelta. Karttapallo ja numerot palauttavat maan pinnalle: Suomalaisia on 0,7 promillea maailman väestöstä. Suomen pinta-ala on kaksi promillea maapallon maapinta-

PTK 1/2026 vp Liite 6A

alasta. Bruttokansantuotteemme on 2,1 promillea globaalista bruttokansantuotteesta. Suomi tuottaa 0,8 promillea maailman hiilidioksidipäästöistä.

Suomen on syytä tehdä parhaansa maailmassa, ja monesti onnistummekin, mutta silti meidän on syytä olla maltillisia ja kohtuullisia itse itsellemme asettamissamme vaatimuksissa ja ymmärtää, että suurin osa maailman ongelmista ei ole meidän aiheuttamiamme eikä meidän ratkaistavissamme. Hyvien ja pahojen asioiden tapahtuminen tai tapahtumatta jääminen ei useinkaan ole kiinni siitä, miten kovaa tai nopeasti päättäjämme niitä kommentoivat. Vanhaa rukousta siteeratakseni: meillä pitää olla rohkeutta vaikuttaa niihin asioihin, joihin voimme vaikuttaa, tyyneyttä mukautua niihin asioihin, joihin emme voi vaikuttaa, ja viisautta erottaa nämä toisistaan.

Eduskunnan ja muun valtionjohdon tärkein tehtävä on puolustaa ja edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia. Nämä asiat ovat omissa käsissämme, ja kukaan muukaan ei niitä puolusta ja edistä. Tämän vaalikauden viimeinen kokonainen vuosi on alkamassa, ja julkisen talouden ja kansantalouden haasteet ovat suurelta osin ennallaan tai jopa pahentuneet. Vaikeuksia lisää se, että joudumme käyttämään yhä suuremman osan varoistamme kovaan turvallisuuteen. Tässä talossa ja yhteiskunnassa on onneksi hyvin laaja, ideologiset rajat ylittävä yhteisymmärrys siitä, että tämä ei ole meidän valintamme emmekä tee sitä miellyttääksemme Yhdysvaltain presidenttiä, vaan kyse on omasta edustamme ja tulevaisuudestamme.

Me suomalaiset kerromme mielellämme ulkomaalaisille vieraille, että olemme tutkimusten mukaan maailman onnellisin maa. Myös eduskunnassa vierailevat ulkomaalaiset lähes poikkeuksetta mainitsevat tämän asian. He voisivat saada toisenlaisen käsityksen, jos pystyisivät seuraamaan suomalaista poliittista ja yhteiskunnallista keskustelua, josta tämä onnellisuus ei useinkaan välity. Pikemminkin kaikki tuntuu olevan huonosti.

Suomi on viennistä elävä talous, ja siltä sektorilta saatiin viime vuonna hyviäkin uutisia, esimerkiksi merkittävät jäänmurtajakaupat sekä tilaukset suomalaiselle puolustusteollisuudelle. Myös matkailualalla tehdään ennätyksiä.

Yksi merkittävä ongelma vaikuttaa tällä hetkellä olevan kotimaisen kulutuksen hiipuminen. Moni työssä käyvä ihminen kokee taloudellisen tilanteensa huonommaksi tai epävarmemmaksi kuin se todellisuudessa on, ja tämä saa ihmiset säästämään pahan päivän varalle. Suomalaisten tileillä on ennätysmäärä rahaa. Nurinkurisesti tällainen laajamittainen pahaan päivään varautuminen saattaa tehdä pahan päivän saapumisesta todennäköisemmän, koska kulutuksen vähäisyys vaikuttaa kielteisesti talouteen ja etenkin palvelualojen työllisyyteen.

Korkeat työttömyysluvut epäilemättä luovat ihmisiin epävarmuutta oman työn jatkumisesta. Vähemmälle huomiolle jää se, että työttömyyden kasvu ei johdu niinkään työpaikkojen katoamisesta vaan uusien ihmisten tulosta työmarkkinoille, osin aiemmilla vaalikausilla tehtyjen päätösten seurauksena. Itse asiassa työssä käyvien ihmisten määrä kasvoi viime vuonna siinä missä työttömienkin. Tämä on myös muistutus siitä, että jos talous ei kasva, työvoiman tarjonnan lisääminen ei välttämättä ole ratkaisu mihinkään ongelmaan vaan se

PTK 1/2026 vp Liite 6A

pikemminkin kasvattaa sosiaalimenoja, pidentää leipäjonoja ja ruokkii harmaata taloutta ja työvoiman hyväksikäyttöä. Viimeksi mainitusta ilmiöstä nähtiin julkisuuteenkin päätyneitä esimerkkejä viime vuonna.

Nuorten on oltava valtiovallan erityissuojeluksessa. Kuluneen vuoden aikana eduskunta hyväksyi niin sanotun kännykkäkiellon kouluihin. Sekä opettajilta että vanhemmilta tulleen palautteen perusteella muutos on vaikuttanut myönteisesti keskittymiseen, työrauhaan ja oppimisympäristöön. Nuorten turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyvät kiinteästi myös rikoslain muutokset, joilla alle 15-vuotiaan käyttäminen rikoksen tekemiseen kriminalisoitiin erikseen ja niin sanotun nöyryytysväkivallan kriminalisointia vahvistettiin. Ampuma-aserikoksista langetettavia minimirangaistuksia kiristettiin tuntuvasti. Tämä on välttämätöntä reagoitua muuttuneeseen ympäristöön.

Maahanmuuttolainsäädännön uudistamisella pyritään torjumaan maahanmuuton lieveilmiöitä ja lisäämään tulijoiden kannusteita integroitua yhteiskunnan sääntöihin ja ottaa vastuuta omasta elämästä. Kansalaisuuden saaminen edellyttää nyt paitsi aiempaa pidempää asumisaikaa Suomessa myös sitä, että tulijan toimeentulo perustuu työhön eikä sosiaaliturvaan ja että hän ei Suomessa oleskellessaan syyllisty vakaviin tai toistuviin rikoksiin. Perusteettoman suojeluaseman lakkauttamista on helpotettu ja rikoksiin syyllistyneiden karrottamista nopeutettu.

Uudistukset ovat sopusoinnussa pohjoismaisten ja laajemminkin eurooppalaisten trendien kanssa, ja niillä pyritään torjumaan järjestelmän hyväksikäyttöä, julkisen talouden kuormittumista sekä huonon integraation synnyttämiä sosiaalisia ja sisäiseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia, jotka nykyään tiedostetaan ja tunnustetaan aiempaa paremmin.

Turvallisuuspolitiikan alueelta voidaan mainita täysistunnon kesäkuussa hyväksymä päätös irtaantua jalkaväkimiinat kieltävästä Ottawan sopimuksesta. Muut Venäjän rajavaltiot ovat tehneet tai tekemässä vastaavan ratkaisun. Päätös sai laajan tuen yli hallitus-oppositiorajan. Myös kritiikkiä kuultiin, mutta tämä kysymys lienee esimerkki siitä, että toisinaan sokea hirttäytyminen ihanteisiin ja periaatteisiin on ristiriidassa realiteettien kanssa. Jos rauhaa rakastavat kansakunnat sabotoivat omaa puolustustaan, se ei edistä rauhaa, vaan luo houkutuksia opportunistisille saalistajille.

Lähes kaikki eduskuntapuolueet sitoutuivat viime vuonna niin sanottuun velkajarruun. Tämä kertoo siitä, että poliittisista erimielisyyksistä huolimatta päättäjät jakavat yhteisen näkemyksen tietyistä perusasioista. Ongelmia ei voida loputtomasti ratkaista velkarahalla, vaan on pystyttävä tekemään kipeitäkin päätöksiä niiden rakenteellisten epäkohtien korjaamiseksi, joiden vuoksi valtiontalous on vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen kroonisesti alijäämäinen. Menoja on priorisoitava ja vähennettävä, ja samaan aikaan työtä ja yrittämistä on kannustettava. Velkajarru on omiaan luomaan luottamusta siihen, että vaalituloksista riippumatta eduskunta ja hallitus ottavat vakavasti roolinsa suomalaisten edunvalvojina ja verokirstun vartijoina. Yhteinen sitoutuminen puitteisiin toivon mukaan tuo myös vastuullisuutta vaalipuheeseen, joka epäilemättä alkaa kiihtyä, kunhan vuosi ehtii pidemmälle.

PTK 1/2026 vp Liite 6A

Ulkoisista ja sisäisistä vaikeuksista ja niiden ratkaisuun liittyvistä erimielisyyksistä huolimatta moni asia on meillä hyvin. Emme aina arvosta niitä, koska pidämme niitä itsestään-selvyyksinä, mutta kuten maailma ympärillämme muistuttaa, ne eivät ole sitä. Suomessa hallitukset istuvat koko kauden, vaalit pidetään ajallaan, niissä on tarjolla erilaisia vaihtoehtoja ja niiden tulokset tunnustetaan. Kansallista turvallisuutta koskevista kysymyksistä vallitsee laaja yksimielisyys. Varautuminen niin puolustuksen, väestönsuojelun kuin energiaturvallisuudenkin alalla on korkealla tasolla. Kaikkein ei voi varautua, mutta yllättävissä tilanteissa yhteistyö eduskunnan, valtioneuvoston ja tasavallan presidentin välillä on enimmäkseen ongelmatonta, mikä mahdollistaa sekä perusteellisen että ripeän kannanmuodostuksen ja yhteisen toimintalinjan muodostamisen.

Finland har lyckats klara och förnya sig också i svåra tider, tack vare att ansvaret är delat och alla har en viktig roll. Vårt geografiska läge och klimat ger oss inga fördelar, och vi har inga naturresurser som gör oss förmögna. Efter krigen återuppbyggde vi landet genom hårt arbete, uthållighet och gemensam vilja. Ansvaret kunde inte överlätas på någon annan. Den grundsatsen gäller fortfarande: Samhällets hållbarhet och styrka bygger ytterst på vars och ens bidrag, på att var och en bär sitt ansvar i vardagen och på en övertygelse om att den egna insatsen och de egna handlingarna har betydelse.

Arvoisa tasavallan presidentti, pyydän saada esittää teille eduskunnan tervehdyksen ja kunnioituksen vakuutuksen. Luotan siihen, että yhteistyö teidän ja eduskunnan välillä jatkuu ja edelleen kehittyy vuonna 2026.

Tasavallan presidentti poistui juhlamenojenohjaajan ja adjutanttien saattamana istuntosalista, minkä jälkeen eduskunnan puhemies ja pääsihteeri sekä valtioneuvoston jäsenet ja oikeuskansleri, eduskunnan jäsenet sekä kutsuvieraat lähtivät salista.
